4.2. Hıristiyanlar

Allah Resulü'nün(s.a.v.) Hudeybiye Barışı'nı fırsat bilerek gönderdiği İslam'a davet mektuplarından ikisi Hıristiyan dünyasını temsil eden Bizans ve aynı inancı paylaşan Habeş hükümdarlarına yazılmıştı.

İslam davetinin önemli vasıtalarından olan mektuplardan biri Hâris b. Umeyr'in eliyle Bizans'a bağlı Busra Valiliği'ne gönderilmişti. Hâris, Suriye'de hüküm süren Gassânî emirlerinden Şürahbil b. Amr'ın kontrolündeki bölgeden geçerken yakalanıp öldürüldü. Allah Resulü(s.a.v.) elçilik teamüllerine aykırı olan bu hareketi savaş sebebi sayarak Zeyd b. Hârise komutasında üç bin kişilik bir orduyu Şam'a doğru harekete geçirdi. Müslümanlardan bölge halkını İslam'a davet etmelerini, kabul ederlerse savaşmamalarını, sözlerinde durmalarını, çocukları, kadınları, yaşlıları, ibadet eden din adamlarını öldürmemelerini istedi.[101]

Hz. Peygamber'in elçisini öldüren Gassan Meliki Şürahbil, Müslümanların kendi bölgesine doğru gelmekte olduğunu Bizans'a haber verdi. Bizanslıların yüz bin kişilik bir orduyla yola çıkması üzerine Müslümanlar durumu Hz. Peygamber'e bildirmeyi ve ondan gelecek habere göre hareket etmeyi düşündüler. Ancak Abdullah b. Revaha'nın düşman ordusunun büyüklüğünden korkarak geri durmak yerine savaşarak ya şehit ya da muzaffer olmayı isteyen konuşmasından

99 Belâzürî, Fütûhu'l-büldân, s. 32-44.
100 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 352-353.
101 Vâkidî, Meğâzî, C 2, s. 755-756; İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 15.

Derkenar

Hz. Peygamber Mute Savaşı'nda şehit olan sahabilerini görevlendirirken şöyle buyurmuştu: "Zeyd b. Hârise ordunun komutanıdır. Şayet Zeyd öldürülürse Cafer b. Ebi Talib, Cafer öldürülürse Abdullah b. Revaha komutandır. Eğer Abdullah b. Revaha'ya da bir şey olursa Müslümanlar aralarından birini komutan seçsinler."

(Vâkidî, Meğâzî, C 2, s. 756.)

sonra Mute'ye giderek cihat etmeye karar verdiler. Kendilerinden sayıca üstün olan bir ordu karşısında kahramanca mücadele eden Müslümanların komutanları peş peşe şehit oldu. Bunun üzerine İslam sancağını Halid b. Velid aldı. Ordu içinde askerlerin yerlerinde yaptığı taktiksel değişiklik ile düşmanı yanıltan Halid'in sonrasında gerçekleştirdiği ric'at hareketi İslam ordusunun daha fazla zayiat vermesini önledi.[102]

Hicretin dokuzuncu yılında, Bizans'ın Şam'da büyük bir ordu teçhiz ettiği ve kendilerine bağlı Arap kabilelerini de yanına almak suretiyle Hicaz topraklarına doğru büyük bir saldırı planladığı bilgisi Medine'ye ulaştı. Bu haberler üzerine Allah Resulü(s.a.v.) sefer hazırlığı yapılması için emir verdi. Fakat çıkılacak seferin sıcak yaz günleri ile hasat mevsimine denk gelmesi Müslümanların hem hazırlık hem de iştirakte zorlanmalarına sebep oldu. Nitekim yaşanan bu sıkıntılar sebebiyle orduya "Ceyşü'l-usre" yani zorluk ordusu adı verilmişti.[103]

Allah Resulü(s.a.v.) sefer hazırlıklarını tamamlayarak otuz bin kişilik bir orduyla harekete geçti. Müslümanlar sıkıntılı bir yolculuğun ardından Tebük'e kadar ilerlediler. Ancak burada yirmi gün beklemelerine rağmen ne Rumlardan ne de onlara tabi olan Hıristiyan Araplardan herhangi birine rastlamadılar. Hz. Peygamber, Halid b. Velid komutasında dört yüz kişilik bir süvari kuvvetini yakın bir mevkide bulunan Dûmetü'l-cendel'deki Hıristiyan Kinde kabilesi üzerine sevk etti. Sonuçta Kinde ve bölge sakini diğer Araplar, Müslüman hâkimiyetini kabul ederek İslam devletine tabi oldular.[104]

TARİHTEN BİR SAYFA

Hz. Peygamber Gazvetü'l-usre diye isimlendirilen Tebük Seferi için imkânı olanlardan sadaka vermelerini istedi. Malının yarısını getiren Hz. Ömer, malının tamamını getiren Ebu Bekir(r.a.) için 'Hayırda ne zaman yarışsak beni geçmiştir.' dedi. Talha b. Ubeydullah, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ubade gibi isimler büyük miktarda bağışta bulundular. En büyük destek ordunun üçte birinin masraflarını karşılayan Hz. Osman'dan geldi. Mali bakımdan çok iyi durumda olmayan ancak hayırda yarışmak isteyen insanlar da orduyu desteklediler. Kadınlar güçleri nispetinde askerleri teçhiz etmek maksadıyla yüzük, küpe ve bilezikleriyle katkı sağladılar.

(Vâkidî, Meğâzi, C 3, s. 991-992.)

Hz. Peygamber'in gönderdiği davet mektuplarından biri Necran bölgesinde yaşayan Hıristiyan topluluğa hitaben yazılmıştı. Allah Resulü(s.a.v.) mektubunda onları Müslüman olmaya davet etmiş, kabul etmezlerse, cizye vermelerini bunu da kabul etmezlerse savaşmak durumunda kalacaklarını bildirmişti. Necranlı Hıristiyanlar bu mektup üzerine daha sonra kalabalık bir heyeti Medine'ye gönderdiler. Bir ikindi vakti şehre ulaşan Necran heyeti, namazı henüz ikame etmiş olan Allah Resulü'nün(s.a.v.) bulunduğu Mescid-i Nebi'ye girdi. Kendi ibadetlerini gerçekleştirmek üzere doğuya yönelen heyeti, bazı sahabiler engellemek istedi. Ancak Hz. Peygamber onların ibadetlerini yapmalarına müsaade edilmesini emretti. Sonrasında yapılan görüşmelerde İslam davetini reddeden Necranlı Hıristiyanlar kendi dinlerinde kalarak cizye vermeye razı olduklarını beyan ettiler.[105]

---

102 Vâkidî, Meğâzî, C 2, s. 760-764; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 2, s. 119-121.
103 Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 471.
104 Vâkidî, Meğâzî, C 3, s. 1025-1026; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 2, s. 150-152.
105 İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 307-308.

SÖZ SİZDE

Tebük seferi hazırlıkları ve sonrasında nazil olan Tevbe suresi 29. ayetin hükmüne göre, Müslüman olmayı kabul etmeyen ehl-i kitap artık İslam devletine cizye ödeyecek böylece devletin tebaası olacaktı.

Yukarıdaki bilgiler ışığında Medine İslam Devleti'nin ulaştığı siyasi güç ile ilgili düşüncelerinizi paylaşınız.

106 bk. Kasım Şulul, Siyer-i Nebi, s. 499-500.